

FTAMP: 15.81.21

<https://doi.org/10.51889/2959-5967.2026.87.2.017>

¹Г.О. Арапбаева , ¹У.А. Абдукаримова * , ¹Ж.У. Мамырбекова , ²Б.И. Кыдырбаев ,
²М.Х. Андақұл

¹М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті (Шымкент қ., Қазақстан)

²Орталық Азия инновациялық университеті (Шымкент қ., Қазақстан)

*abdukarimova.79@bk.ru

Болашақ мамандардың цифрлық білім беру ортасындағы кәсіби дайындығының психологиялық аспектілері

Аңдатпа

Жоғары білім беру жүйесінің қарқынды цифрлық трансформациясы жағдайында студенттердің кәсіби қызметке психологиялық дайындығы мәселесі ерекше маңызға ие болып отыр. Білім беру ортасының өзгеруі, цифрлық технологиялардың енгізілуі және кәсіби даярлау талаптарының трансформациясы студенттерде болашақ кәсіби қызметке тұрақты психологиялық дайындықты қалыптастыру қажеттілігін туындатады. Зерттеудің мақсаты – жоғары оқу орындары студенттерінің цифрлық трансформация жағдайындағы кәсіби қызметке психологиялық дайындығын теориялық негіздеу және эмпирикалық зерттеу, сондай-ақ оған әсер ететін факторларды анықтау. Зерттеудің әдіснамалық негізін жүйелік, іс-әрекеттік және құзыреттілік тәсілдер құрады. Зерттеуге педагогика және психология мамандықтарының 90 студенті қатысты. Анкеталау, психодиагностикалық әдістер және статистикалық талдау (корреляциялық және салыстырмалы талдау) қолданылды. Нәтижелер бойынша студенттердің 28%-ы жоғары, 49%-ы орта, 23%-ы төмен деңгейдегі психологиялық дайындықты көрсетті. Цифрлық сауаттылық пен психологиялық дайындық арасында статистикалық маңызды оң байланыс анықталды ($r = 0,62$; $p < 0,01$). Сондай-ақ цифрлық құзыреттілік деңгейі әртүрлі топтар арасында айтарлықтай айырмашылықтар бар екені анықталды. Алынған нәтижелер цифрлық трансформация жағдайында жоғары білім беру жүйесінде цифрлық және психологиялық компоненттерді біріктіру қажеттілігін растайды және білім беру бағдарламаларын әзірлеуде, студенттерге психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетуде қолданылуы мүмкін.

Түйін сөздер: психологиялық дайындық, цифрлық трансформация, жоғары білім, студенттер, кәсіби қызмет

¹Г.О. Арапбаева , ¹У.А. Абдукаримова, ¹Ж.У. Мамырбекова, ²Б.И. Кыдырбаев, ²М.Х. Андақұл

¹Южно-Казахстанский университет имени М. Ауэзова (г.Шымкент, Казахстан)

²Центрально-Азиатский инновационный университет (г.Шымкент, Казахстан)

*abdukarimova.79@bk.ru

Психологические аспекты профессиональной подготовки будущих специалистов в условиях цифровой образовательной среды

Аннотация

В условиях ускоренной цифровой трансформации системы высшего образования проблема психологической готовности студентов к профессиональной деятельности приобретает особую значимость. Изменение образовательной среды, внедрение цифровых технологий и трансформация требований к профессиональной подготовке специалистов обуславливают необходимость формирования у студентов устойчивой психологической готовности к будущей профессиональной деятельности. Целью данного исследования является теоретическое обоснование и эмпирическое изучение психологической готовности студентов высшей школы к

профессиональной деятельности в условиях цифровой трансформации образования, а также выявление факторов, оказывающих влияние на её формирование. Методологическую основу исследования составили системный, деятельностный и компетентностный подходы. В исследовании приняли участие 90 студентов педагогических и психологических специальностей. Использованы методы анкетирования, психодиагностики и статистического анализа данных (корреляционный и сравнительный анализ). Результаты исследования показали, что у 28% студентов выявлен высокий уровень психологической готовности, у 49% – средний, у 23% – низкий уровень. Установлена статистически значимая положительная корреляция между уровнем цифровой грамотности и психологической готовностью студентов ($r = 0,62$; $p < 0,01$). Также выявлены значимые различия между группами с разным уровнем цифровой компетентности. Полученные результаты подтверждают необходимость интеграции цифровых и психологических компонентов в систему подготовки студентов в условиях цифровой трансформации образования и могут быть использованы при разработке образовательных программ и психолого-педагогического сопровождения студентов.

Ключевые слова: психологическая готовность, цифровая трансформация, высшее образование, студенты, профессиональная деятельность.

¹G.O. Arapbaeva, ¹U.A. Abdukarimova, ¹ZH.U. Mamyrbekova, ²B.I. Kidyrbayev, ²M. KH. Andakul

¹M. Auezov South Kazakhstan University (Shymkent, Kazakhstan)¹

²Central Asian Innovative University (Shymkent, Kazakhstan)¹

*abdukarimova.79@bk.ru

Psychological aspects of professional training of future specialists in the digital educational environment

Abstract

In the context of rapid digital transformation of higher education, the problem of students' psychological readiness for professional activity becomes particularly significant. Changes in the educational environment, the introduction of digital technologies, and the transformation of professional training requirements necessitate the formation of stable psychological readiness for future professional activity among students. The aim of this study is to theoretically substantiate and empirically examine the psychological readiness of higher education students for professional activity under conditions of digital transformation, as well as to identify the factors influencing its formation.

The methodological framework is based on systemic, activity-based, and competence approaches. The study involved 90 students majoring in pedagogy and psychology. The methods included questionnaires, psychodiagnostic assessment, and statistical data analysis (correlation and comparative analysis). The results showed that 28% of students demonstrated a high level of psychological readiness, 49% a medium level, and 23% a low level. A statistically significant positive correlation was found between digital literacy and psychological readiness ($r = 0.62$; $p < 0.01$). Significant differences were also identified between groups with different levels of digital competence. The findings confirm the necessity of integrating digital and psychological components in higher education training systems under conditions of digital transformation. The results can be applied in the development of educational programs and psychological and pedagogical support systems for students.

Keywords: psychological readiness, digital transformation, higher education, students, professional activity, digital competence.

Кіріспе Қазіргі кезеңде жоғары білім беру жүйесінің дамуы терең цифрлық трансформация үдерісімен сипатталады. Бұл үдеріс тек технологиялық инфрақұрылымды ғана емес, сонымен қатар білім беру процесінің психологиялық мазмұнын да түбегейлі өзгертеді.

Цифрлық технологиялардың жедел енгізілуі болашақ мамандарға қойылатын талаптардың өзгеруіне әкеліп, олардың кәсіби қызметке психологиялық дайындығын қалыптастыру мәселесінің өзектілігін арттырады.

Қазақстан Республикасының Президенті Қ.-Ж. Тоқаев атап өткендей, «жаңа шынайылық білім беру жүйесінен цифрлық экономика жағдайында тиімді әрекет ете алатын, өзгерістерге бейімделгіш мамандарды даярлауды талап етеді» [1]. Бұл тұжырым студенттердің цифрлық білім беру ортасына психологиялық бейімделу механизмдерін зерттеудің стратегиялық маңыздылығын көрсетеді.

Ғылыми әдебиеттерде психологиялық дайындық тұлғаның мотивациялық, когнитивтік және мінез-құлықтық компоненттерін қамтитын интегративті құрылым ретінде қарастырылады [2]. Алайда, қазіргі зерттеулер білім берудің цифрлық трансформациясы жағдайында бұл дайындықты қалыптастыру механизмдерінің жеткілікті деңгейде зерттелмегенін көрсетеді [3]. Осыған байланысты цифрлық экономиканың талаптары мен студенттердің кәсіби қызметке психологиялық дайындығының жеткіліксіз қалыптасуы арасында белгілі бір қарама-қайшылық туындайды.

Зерттеудің ғылыми жаңалығы цифрлық трансформация жағдайында студенттердің психологиялық дайындығының құрылымын кешенді талдау және оның негізгі факторларының (цифрлық сауаттылық, мотивация, өзіндік тиімділік) өзара байланысын эмпирикалық тұрғыдан дәлелдеуде көрінеді. Сонымен қатар, зерттеу нәтижесінде психологиялық дайындықтың когнитивті-технологиялық және тұлғалық-мотивациялық компоненттерінің өзара ықпалы алғаш рет жүйелендірілді.

Болашақ мамандардың цифрлық білім беру ортасындағы кәсіби даярлығын зерттеу қазіргі психология ғылымының өзекті бағыттарының бірі болып табылады. Цифрлық трансформация жағдайында кәсіби даярлықтың мазмұны мен құрылымы өзгеріп, мамандардан жаңа құзыреттерді меңгеруді талап етеді. Осыған байланысты студенттердің цифрлық білім беру ортасына психологиялық бейімделуі мен оған дайындық деңгейін зерттеу ерекше маңызға ие. Психологиялық дайындық кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыруды қамтамасыз ететін тұлғаның ішкі ресурстарының жұмылдырылған күйі ретінде қарастырылады. Цифрландыру жағдайында бұл феномен жаңа сипаттарға ие болады, атап айтқанда, білім мен дағдыларды үздіксіз жаңарту қажеттілігімен және цифрлық құзыреттіліктердің маңыздылығының артуымен ерекшеленеді.

Е.С. Асмаковецтің пікірінше [4], студенттердің цифрлық білім беру ортасында оқуға психологиялық дайындығы тұлғаның мотивациялық, когнитивтік, эмоционалдық және рефлексивтік компоненттерінің бірлігі арқылы сипатталады. Зерттеуші цифрлық білім беру ортасында табысты оқу үшін студенттердің жаңа ақпараттық технологияларды меңгеруге деген оң көзқарасы, өзіндік білім алуға дайындығы, цифрлық ресурстарды тиімді пайдалану қабілеті және өзгермелі білім беру жағдайларына бейімделе алуы маңызды екенін атап көрсетеді. Автордың тұжырымдауынша, психологиялық дайындық цифрлық ортада білім алудың тиімділігін арттырып қана қоймай, студенттердің кәсіби құзыреттіліктерінің қалыптасуына да оң ықпал етеді.

Осы тұрғыдан алғанда, болашақ мамандардың цифрлық білім беру ортасындағы кәсіби даярлығы олардың кәсіби білімді меңгеруімен қатар, цифрлық технологияларды қолдануға психологиялық тұрғыдан даяр болуын, өзін-өзі дамытуға ұмтылысын және кәсіби міндеттерді жаңа цифрлық жағдайларда шешуге қабілеттілігін қамтиды.

Сунько мен Гришельдің (2025) зерттеулерінде студенттердің кәсіби қызметке дайындығының психометриялық сипаттамалары мен құрылымдық ерекшеліктері талданған. Авторлардың пайымдауынша, қазіргі цифрлық қоғам жағдайында цифрлық сауаттылық кәсіби-психологиялық дайындықтың маңызды жүйекұраушы факторы ретінде көрінеді [5]. Зерттеу нәтижелері цифрлық сауаттылықтың тек когнитивтік компонентпен шектелмейтінін, сонымен қатар студенттердің оқу және кәсіби іс-әрекетке деген мотивациясына, өзін-өзі реттеу

кабілеттеріне, жаңа жағдайларға бейімделуіне және кәсіби міндеттерді шешудегі дербестігіне елеулі әсер ететінін көрсетті. Осыған байланысты цифрлық құзыреттіліктерді дамыту болашақ мамандардың кәсіби даярлығының маңызды психологиялық алғышарттарының бірі ретінде қарастырылады. Сонымен қатар, білім беру ортасының цифрлық трансформациясы студенттердің оқу іс-әрекетінің құрылымын өзгертеді, дербес оқу мен өзін-өзі ұйымдастыру рөлін күшейтеді. Бұл өз кезегінде студенттердің жауапкершілік деңгейін арттырып, кәсіби дайындықтың сапасына тікелей әсер етеді.

Кәсіби дайындық ұғымы психология ғылымында әртүрлі теориялық көзқарастар негізінде түсіндіріліп келеді. Зерттеушілер бұл феноменді тұлғаның кәсіби қызметті табысты жүзеге асыруына мүмкіндік беретін психологиялық алғышарттардың, қасиеттердің және құзыреттіліктердің жиынтығы ретінде қарастырады. Мәселен, Н.Д. Левитов кәсіби дайындықты психологиялық бағдар мен психикалық күй ретінде сипаттаса [6], М.И. Дьяченко мен Л.А. Кандыбович оны кәсіби іс-әрекеттің тиімділігін қамтамасыз ететін күрделі тұлғалық құрылым деп есептейді [7]. Ал В.А. Сластенин кәсіби дайындықты тұлғаның тұрақты сапасы ретінде қарастырған [8]. С.Л. Рубинштейн [9], Б.Г. Ананьев [10] кәсіби дайындықтың негізінде тұлғаның қабілеттері жататынын атап көрсетсе, А.К. Маркова оны кәсіби шеберліктің қалыптасу кезеңдерінің бірі ретінде сипаттайды [11]. Өз кезегінде К.М. Дурай-Новакова кәсіби дайындықты болашақ маманның қасиеттері, сапалары, білімдері мен дағдыларын біріктіретін интегративті жүйе ретінде түсіндіреді [12]. Отандық зерттеушілер де цифрлық білім беру жағдайында болашақ мамандарды даярлау мәселесіне ерекше назар аударады. Мәселен, Б.С. Байменова мен К.М. Габдуллина цифрлық білім беру ортасында болашақ педагог-психологтарды даярлаудың ерекшеліктерін қарастыра отырып, кәсіби дайындықтың мазмұны цифрлық технологияларды тиімді қолдану қабілетімен, білім алушылардың цифрлық ортаға бейімделуімен және оқу үдерісінде интерактивті білім беру ресурстарын пайдалану дағдыларымен тығыз байланысты екенін атап көрсетеді. Авторлардың пікірінше, цифрлық білім беру жағдайында кәсіби даярлық тек пәндік біліммен шектелмей, ақпараттық-коммуникациялық құзыреттіліктердің дамуын, сондай-ақ кәсіби іс-әрекетке психологиялық тұрғыдан дайын болуды талап етеді. Кәсіби дайындықты тұлғалық тұрғыдан қарастырған И.А. Зимняя бұл ұғымды маманның кәсіби қызметке тұлғалық дайындығы арқылы сипаттайды. Ғалымның пікірінше, кәсіби дайындық маманның мамандыққа бағыттылығының саналы түрде қалыптасуын, дүниетанымдық жетілуін, кәсіби-пәндік құзыреттілігін, коммуникативтік қабілеттерін және кәсіби өзара әрекеттестікке қажеттілігін қамтиды. Сонымен қатар ол оқу процесінде меңгерілген білімдер, біліктер мен дағдылардың жиынтығына негізделеді [13]. Қаласаңыз, осы бөлімді толық «теориялық негіз» тарауына біріктіріп, бір стильге келтіріп беремін (барлық авторлар бір логикамен байланысып тұратындай). Жоғарыда аталған тұжырымдамаларды талдау кәсіби дайындықтың көпқырлы психологиялық феномен екенін көрсетеді. Цифрлық білім беру ортасы жағдайында бұл ұғым дәстүрлі кәсіби білімдер мен дағдыларды ғана емес, сонымен қатар цифрлық технологияларды тиімді пайдалану қабілетін, өзіндік білім алуға дайындығын, икемді ойлау мен үздіксіз кәсіби дамуға ұмтылысты қамтиды. Сондықтан болашақ мамандардың кәсіби дайындығын зерттеу барысында оның мотивациялық, когнитивтік, тұлғалық және цифрлық компоненттерін кешенді түрде қарастыру қажет. Психологиялық дайындықтың құрылымын тереңірек түсіну мақсатында оны негізгі компоненттердің өзара байланысын көрсететін жалпыланған схема түрінде қарастыру орынды.

Сурет 1. Психологиялық дайындықтың құрылымы

Ұсынылған схема психологиялық дайындықтың интегративті сипатын көрсетеді, мұнда әрбір компонент белгілі бір функция атқарады. Компоненттердің өзара байланысы тұлғаның кәсіби мінез-құлқының тұтастығын қамтамасыз етеді.

Ғылыми зерттеу әдіснамасы. Зерттеу М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің базасында жүргізілді. Зерттеуге 2–4 курс аралығындағы 90 студент қатысты. Зерттеу барысында келесі әдістер қолданылды: анкеталау; цифрлық сауаттылықты анықтау тесті; психологиялық дайындықты бағалау шкаласы (бейімделген нұсқа); статистикалық талдау әдістері (SPSS бағдарламасы). Қолданылған психодиагностикалық әдістемелер отандық және шетелдік зерттеулерде валидтілігі дәлелденген құралдар негізінде бейімделді. Психодиагностикалық әдістемелердің сенімділігі ішкі келісімділік коэффициенті (Кронбах альфасы) арқылы бағаланды. Алынған мән ($\alpha = 0,81$) қолданылған шкалалардың жоғары сенімділігін және өлшенетін көрсеткіштердің ішкі біртұтастығын көрсетеді. Зерттелетін факторлар арасындағы өзара байланысты көрнекі түрде көрсету мақсатында оларды схема түрінде ұсыну орынды.

Сурет 2. Студенттердің психологиялық дайындығы факторларының сызбасы

Нәтижелері мен талқылама. Зерттеудің алғашқы кезеңінде сипаттамалық статистика жүргізіліп, негізгі көрсеткіштердің орташа мәндері анықталды.

Кесте 1 – Сипаттамалық статистика

Көрсеткіштер	Орташа	SD
Психологиялық дайындық	3,42	0,68
Цифрлық сауаттылық	3,61	0,74
Оқу мотивациясы	3,48	0,70

Алынған мәліметтер барлық көрсеткіштердің орташа деңгейден жоғары екенін көрсетеді, бұл студенттердің психологиялық дайындығының негізгі компоненттерінің қалыптасқанын білдіреді. Келесі кезеңде студенттер психологиялық дайындық деңгейлері бойынша жіктелді.

Кесте 2 – Психологиялық дайындық деңгейлері бойынша бөлу

Деңгейі	N	%
Жоғары	25	28%
Орташа	44	49%
Төмен	21	23%

Нәтижелер орташа деңгейдің басым екенін көрсетеді, бұл психологиялық дайындықтың толық қалыптаспағанын, бірақ оның даму әлеуетінің бар екенін білдіреді.

Кесте 3 - Корреляциялық талдау нәтижелері

Айнымалылар	r	p
Цифрлық сауаттылық-дайындық	0,62	<0,01
Мотивация-дайындық	0,54	<0,01
Өзіндік тиімділік-дайындық	0,57	<0,01

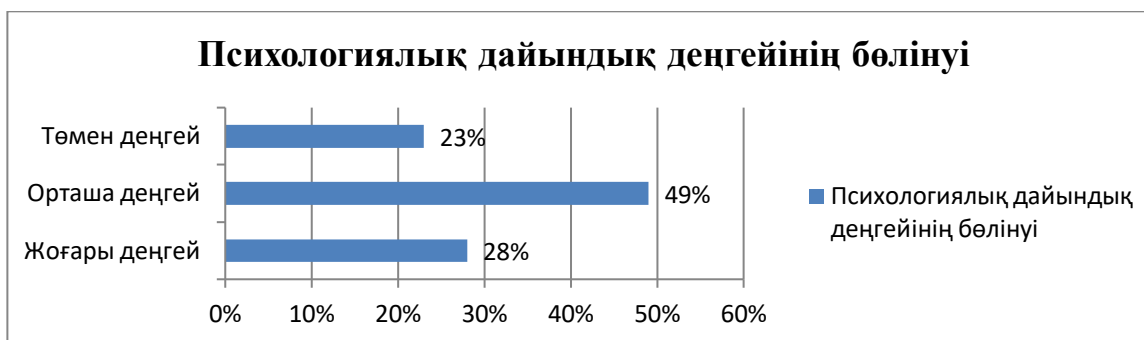
Корреляциялық талдау нәтижелері зерттелетін айнымалылар арасында статистикалық мәнді өзара байланыстардың бар екенін көрсетеді. Ең жоғары оң байланыс цифрлық сауаттылық пен психологиялық дайындық арасында анықталды ($r = 0,62$; $p < 0,01$). Сонымен қатар, оқу мотивациясы ($r = 0,54$; $p < 0,01$) және өзіндік тиімділік ($r = 0,57$; $p < 0,01$) көрсеткіштері де психологиялық дайындықпен тығыз байланысты екені анықталды. Бұл психологиялық дайындықтың когнитивтік және тұлғалық факторлардың өзара әрекеттесуінің нәтижесі екенін көрсетеді.

Қосымша талдау нәтижесінде екі шартты факторлық топ анықталды: когнитивті-технологиялық (цифрлық сауаттылық); тұлғалық-мотивациялық (мотивация, өзіндік тиімділік). Бұл құрылым психологиялық дайындықтың кешенді сипатқа ие екенін дәлелдейді.

Кесте 4 – Дисперсиялық талдау (ANOVA)

Топ	Цифрлық сауаттылық	Дайындық
Жоғары деңгей	4,12	4,20
Орташа деңгей	3,45	3,38
Төмен деңгей	2,81	2,90

F-критерий мәні ($F = 6,84$; $p < 0,01$) топтар арасында статистикалық мәнді айырмашылықтардың бар екенін көрсетеді. Қосымша тексеру ретінде Стьюденттің t-критерийі қолданылды. Нәтижелер жоғары және төмен деңгейдегі топтар арасында айқын айырмашылық бар екенін көрсетті ($t = 3,21$; $p < 0,01$). Бұл нәтижелер цифрлық сауаттылықтың психологиялық дайындықтың маңызды факторы екенін дәлелдейді. Алынған нәтижелер зерттеу қорытындыларының сенімділігін көрсетеді және қолданылған статистикалық әдістердің кешенділігімен негізделеді. Студенттердің психологиялық дайындық деңгейлерінің бөліну нәтижелері төмендегі 3-ші суретте ұсынылған.

Сурет - 3 Студенттердің психологиялық дайындық деңгейінің бөлінуі

Суретте көрсетілгендей, студенттердің басым бөлігі орта деңгейдегі психологиялық дайындыққа ие (49%). Жоғары деңгей 28% студенттерде байқалса, төмен деңгей 23% құрайды. Бұл нәтижелер студенттердің психологиялық дайындық деңгейінің толық қалыптаспағанын, алайда оны дамытуға әлеуеттің бар екенін көрсетеді. Ерекше назар аударатын жайт – цифрлық дағдылар деңгейі жеткілікті болғанына қарамастан, студенттердің бір бөлігі психологиялық дайындықтың орта деңгейін көрсетеді. Бұл өз кезегінде өзін-өзі тиімділік және мотивациялық тұрақтылық сияқты тұлғалық факторлардың ықпалын көрсетеді. Осылайша, психологиялық дайындық цифрлық және тұлғалық факторлардың өзара әрекеттесуінің интегративті нәтижесі ретінде қалыптасады. Алынған статистикалық нәтижелер зерттеу қорытындыларының жоғары деңгейде негізделгенін дәлелдеуге мүмкіндік береді. Корреляциялық, дисперсиялық және салыстырмалы талдау әдістерін қолдану студенттердің психологиялық дайындық деңгейін кешенді түрде зерттеуді қамтамасыз етіп, эмпирикалық деректерді интерпретациялаудың сенімділігін арттырды. Цифрлық сауаттылықтың жүйе құраушы фактор ретіндегі рөлінің расталуы ерекше маңызға ие, бұл цифрлық педагогика мен психология саласындағы заманауи зерттеулермен сәйкес келеді және жоғары білім беру жүйесінің дамуындағы өзекті үрдістерді көрсетеді.

Қорытынды. Цифрлық трансформация жағдайында студенттердің кәсіби қызметке психологиялық дайындығы көпқұрылымды жүйе болып табылады және когнитивтік, мотивациялық және операциялық компоненттердің өзара байланысын қамтиды.

Зерттеу нәтижелері: цифрлық сауаттылықтың жетекші рөлін; психологиялық қолдаудың қажеттілігін; мотивациялық факторлардың маңыздылығын дәлелдеді.

Алынған нәтижелер жоғары білім беру жүйесінде білім беру бағдарламаларын жетілдіруде және студенттерді психологиялық-педагогикалық қолдауда қолданылуы мүмкін.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Тоқаев Қ.-Ж. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы [Электрондық ресурс] // Ақорда. – 2024. – URL: https://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysy-kasym-zhomart-tokaevty-n-kazakstan-halkyna-zholdauy (қаралған күні: 13.01.2026).
2. Кораблина, Е.П., Лисовская, Н.Б., Пашкин, С.Б., и Шингаев, С.М. (2019). Психологическая готовность к профессиональной деятельности будущих психологов. В кн. Н.И. Алмазова, А.В. Рубцова и

Д.С. Белоева (ред.), *Профессиональная культура специалиста будущего*, т. 73. Европейские труды социальных и поведенческих наук (стр. 476-484). Академия будущего. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2019.12.51>

3. Гребенникова Е.В. Психологическая готовность студентов-психологов к профессиональной деятельности в условиях инклюзивного образования / Е.В. Гребенникова, Е.Ю. Закотнова // *Вестник ТГПУ*. – 2015. – №3 (156). – С. 3–37.

4. Асмаковец, Е. С. Психологическая готовность студентов к обучению в цифровой образовательной среде / Е. С. Асмаковец, Е. А. Циркина // *Мир науки. Педагогика и психология*. – 2022. – Т 10. – №6. – URL: <https://mir-nauki.com/PDF/43PSMN622.pdf> (дата обращения: 12.06.2026).

5. Сунько, Т.Ю., Гришель, П.В. (2025). Готовность студентов к профессиональной деятельности: психометрические характеристики и сравнительный анализ. *Клиническая и специальная психология*, 14(3), 31–41. <https://doi.org/10.17759/cpse.2025140303>

6. Левитов Н.Д. *О психологических состояниях человека*. – М.: Просвещение, 1964. – 344 с

7. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. *Психологические проблемы готовности к деятельности*. – Минск, 1976. – 176 с.

8. Сластенин В.А. *Формирование личности учителя советской школы в процессе профессиональной подготовки*. М.: Просвещение, 1976.

9. Рубинштейн, С. Л. *Основы общей психологии* – Издательство: Питер, 2002 г., 720 стр. 781 -781

10. Ананьев Б.Г. *Избранные психологические труды*: в 2-х т. М., 1980.

11. Маркова, А.К. *Психология профессионализма* / А.К. Маркова. – М.: Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. – 226 с.

12. Дурай-Новакова, К.М. *Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности: дис. д-ра пед. наук* / К.М. Дурай-Новакова. – М., 1983. – 340 с

13. Байменова Б.С., Габдуллина К.М. Цифрлық білім беру ортасында болашақ педагог-психологтердің даярлау ерекшелігі // *Вестник Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилёва. Серия: Педагогика. Психология. Социология*. – 2022. – №4(141). – С. 43–50.

14. Зимняя И. А. *Педагогическая психология. Учебник для вузов*. М.: Логос, 2005.

References

1. Тоқаев Қ.-Zh. *Memleket basshysy Qasym-Zhomart Тоқаевтың Қазақстан халқына Zholdauy [Elektrondyқ resurs]* // *Aқorda*. – 2024. – URL: https://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysy-qasym-zhomart-tokaevty-n-kazakstan-halkyna-zholdauy (қаралған кyни: 10.01.2026).

2. Korablina, E.P., Lisovskaya, N.B., Pashkin, S.B., i Shingaeв, S.M. (2019). Psihologicheskaya gotovnost k professionalnoy deyatel'nosti budushih psihologov. V kn. N.I. Almazova, A.V. Rubcova i D.S. Beloeva (red.), *Professionalnaya kultura specialista budushego*, t. 73. Evropejskie trudy socialnyh i povedencheskih nauk (str. 476-484). Akademiya budushego. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2019.12.51>

3. Grebennikova, E.V., & Zakotnova, E.Yu. (2015). Psihologicheskaya gotovnost' studentov-psikhologov k professional'noi deyatel'nosti v usloviyakh inklyuzivnogo obrazovaniya [Psychological readiness of psychology students for professional activity in the context of inclusive education]. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta (Tomsk State Pedagogical University Bulletin)*, 3(156), 33–37.

4. Asmakovec, E. S. Psihologicheskaya gotovnost studentov k obucheniyu v cifrovoj obrazovatel'noy srede / E. S. Asmakovec, E. A. Cirкина // *Mir nauki. Pedagogika i psihologiya*. – 2022. – Т 10. – №6. – URL: <https://mir-nauki.com/PDF/43PSMN622.pdf> (data obrasheniya: 12.06.2026).

5. Sunko, T.Yu., Grishel, P.V. (2025). Gotovnost studentov k professionalnoy deyatel'nosti: psihometricheskie harakteristiki i sravnitel'nyj analiz. *Klinicheskaya i specialnaya psihologiya*, 14(3), 31–41. <https://doi.org/10.17759/cpse.2025140303>

6. Levitov N.D. *O psihologicheskikh sostoyaniyakh cheloveka*. – М.: Prosveshenie, 1964. – 344 s

7. Dyachenko M.I., Kandybovich L.A. *Psihologicheskije problemy gotovnosti k deyatel'nosti*. – Minsk, 1976. – 176 s.

8. Slastenin V.A. *Formirovanie lichnosti uchitelya sovetskoj shkoly v processe professionalnoy podgotovki*. М.: Prosveshenie, 1976.

9. Rubinshtejn, S. L. = *Osnovy obshej psihologii* – Izdatel'stvo: Piter, 2002 g., 720 str. 781- -781

10. Anan'ev B.G. *Izbrannye psihologicheskije trudy: v 2-h t. M.*, 1980.

11. Markova, A.K. *Psihologiya professionalizma* / A.K. Markova. – М.: Mezhdunarodnyj humanitarnyj fond «Znanie», 1996. – 226 s.

12. Duraj-Novakova, K.M. Formirovanie professionalnoj gotovnosti studentov k pedagogicheskoj deyatelnosti: dis. ... d-ra ped. nauk / K.M. Duraj-Novakova. – M., 1983. – 340 s
13. Bajmenova B.S., Gabdullina K.M. Cifrlық bilim beru ortasynda bolashaq pedagog-psihologterdiң dayarlau ereksheliqi // Vestnik Evrazijskogo nacionalnogo universiteta im. L.N. Gumilyova. Seriya: Pedagogika. Psihologiya. Sociologiya. – 2022. – №4(141). – S. 43–50.
14. Zimnyaya I.A. Pedagogicheskaya psihologiya. Uchebnik dlya vuzov. M.: Logos, 2005.

Авторлар туралы мәліметтер:

Арапбаева Г.О – магистр, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің «Жалпы педагогика және психология» кафедрасының оқытушысы, Шымкент, Қазақстан. E-mail: arapbaeva-0187@mail.ru

Абдукаримова Ұ.А. – М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің «Жалпы педагогика және психология» кафедрасының PhD, аға оқытушысы, Шымкент, Қазақстан. E-mail: abdukarimova.79@bk.ru

Мамырбекова Ж.Ө. – магистр, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің «Жалпы педагогика және психология» кафедрасының оқытушысы, Шымкент, Қазақстан. E-mail: zhadra.mamyrbekova.86@mail.ru

Қыдырбаев Б.И. – магистр, Орталық Азия инновациялық университетінің «Бастапқы әскери дайындық және денешынықтыру» кафедрасының аға оқытушысы, Шымкент, Қазақстан. E-mail: bauka08.88@bk.ru

Андақұл М.Х. – магистр, Орталық Азия инновациялық университетінің «Бастапқы әскери дайындық және денешынықтыру» кафедрасының аға оқытушысы, Шымкент, Қазақстан. E-mail: Lisand75@mail.ru

Сведения об авторах:

Арапбаева Г.О. – магистр, преподаватель кафедры «Общая педагогика и психология» Южно-Казахстанского университета имени М. Ауэзова, Шымкент, Казахстан. E-mail: arapbaeva-0187@mail.ru

Абдукаримова У. А. – PhD, старший преподаватель кафедры «Общая педагогика и психология» Южно-Казахстанского университета имени М. Ауэзова, Шымкент, Казахстан. E-mail: abdukarimova.79@bk.ru

Мамырбекова Ж. У. – магистр, преподаватель кафедры «Общая педагогика и психология» Южно-Казахстанского университета имени М. Ауэзова, Шымкент, Казахстан. E-mail: zhadra.mamyrbekova.86@mail.ru

Қыдырбаев Б. И. – магистр, старший преподаватель кафедры «Начальная военная подготовка и физическая культура» Центрально-Азиатского инновационного университета, Шымкент, Казахстан. E-mail: bauka08.88@bk.ru

Андақұл М.Х. – магистр, старший преподаватель кафедры «Начальная военная подготовка и физическая культура» Центрально-Азиатского инновационного университета, Шымкент, Казахстан. E-mail: Lisand75@mail.ru

Information about the Authors:

G. O. Arapbayeva – Master of Science, Lecturer, Department of General Pedagogy and Psychology, M. Auezov South Kazakhstan University, Shymkent, Kazakhstan. E-mail: arapbaeva-0187@mail.ru

U. A. Abdukarimova – Senior Lecturer, Department of General Pedagogy and Psychology, M. Auezov South Kazakhstan University, Shymkent, Kazakhstan. E-mail: abdukarimova.79@bk.ru

Z. U. Mamyrbekova – Master of Science, Lecturer, Department of General Pedagogy and Psychology, M. Auezov South Kazakhstan University, Shymkent, Kazakhstan. E-mail: zhadra.mamyrbekova.86@mail.ru

B. I. Kydyrbayev – Master of Science, Senior Lecturer, Department of Initial Military Training and Physical Education, Central Asian Innovation University, Shymkent, Kazakhstan. E-mail: bauka08.88@bk.ru

M. Kh. Andakul – Master of Science, Senior Lecturer, Department of Initial Military Training and Physical Education, Central Asian Innovation University, Shymkent, Kazakhstan. E-mail: Lisand75@mail.ru